

**ĐA DẠNG HÓA HÌNH THỨC GIẢNG DẠY NGOẠI NGỮ
BẰNG PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC THEO DỰ ÁN**
DIVERSIFYING FOREIGN LANGUAGES TEACHING BY MEANS
OF PROJECT-BASED TEACHING METHOD

Nguyễn Thị Thanh Thanh
Trường Đại học Ngoại ngữ, Đại học Đà Nẵng

TÓM TẮT

Trong khuôn khổ các nghiên cứu nhằm đa dạng hóa các hình thức giảng dạy để gây hứng thú cho sinh viên, kết hợp học và hành, phát triển những kỹ năng mềm cần thiết khi làm việc trong môi trường hiện đại, bài báo giới thiệu phương pháp dạy học theo dự án với những đặc điểm, mục tiêu, tác dụng của phương pháp và trình bày một dự án được các giảng viên Khoa Pháp trường Đại học Ngoại ngữ Đại học Đà Nẵng, Đại học Huế, Đại Học Quốc Gia Hà Nội đồng xây dựng với mục tiêu hợp tác mở rộng thực hiện các dự án tương tự và dự án trao đổi sinh viên giữa các Khoa trong tương lai.

ABSTRACT

Within the framework of the studies which aim to diversify the forms of teaching to inspire foreign language students, to combine study and practice as well as to develop the soft skills needed for working in a modern context, this article introduces the project-based teaching method together with its characteristics, objectives and effectiveness. The article also presents a project which has already been jointly constructed by the French teaching staff of the French Departments at the Colleges of Foreign Languages in the University of Danang, Hue University and Hanoi National University with a view to cooperatively expanding the implementation of similar projects as well as student exchange projects between foreign languages departments of different colleges and universities in the future.

1. Đặt vấn đề

Tìm một phương pháp giảng dạy phù hợp, linh hoạt, có khả năng hấp dẫn, khơi dậy mong muốn học tập và tìm hiểu kiến thức của người học, giúp họ tiếp thu kiến thức dễ dàng luôn là trăn trở của nhiều giáo viên, giảng viên.

Hơn nữa, dạy học gắn liền với thực tiễn là một vấn đề được các nhà quản lý giáo dục, các trường đại học, các nhà tuyển dụng đặc biệt quan tâm, đang là nhiệm vụ bức bách đặt ra cho những người làm công tác giáo dục và đào tạo.

Bên cạnh đó, trong xã hội hiện đại ngày nay, với xu hướng toàn cầu hóa, người lao động không chỉ phải có các kiến thức chuyên môn vững vàng, mà còn phải có các kỹ năng mềm như kỹ năng phát hiện và giải quyết vấn đề, kỹ năng giao tiếp, kỹ năng làm việc theo nhóm, kỹ năng tập hợp, chọn lọc và sử dụng thông tin phù hợp, kỹ năng sử dụng máy tính...

Vì vậy, việc đa dạng hóa các hình thức giảng dạy bằng đổi mới phương pháp dạy và học luôn là cần thiết để môn học trở nên hấp dẫn, tạo đam mê học tập cho người học, giúp cho người học khỏi bỏ ngỡ khi rời ghế nhà trường bước vào thị trường lao động.

Nhìn vào mục tiêu dạy và học ngoại ngữ, nhu cầu thực tế của sinh viên ngoại ngữ, những điều kiện học tập đang có và những điều kiện thuận lợi của môi trường xã hội, chúng tôi nghiên cứu áp dụng phương pháp dạy học theo dự án cho dạy và học ngoại ngữ nói chung và cho sinh viên tiếng Pháp nói riêng.

2. Dạy học theo dự án là gì?

Là hình thức sư phạm lấy học viên làm trung tâm, trong đó học viên tham gia vào một dự án để xây dựng và phát triển kiến thức của mình. Tất cả sinh viên đều đóng vai trò tích cực trong khi thực hiện dự án. Kết thúc dự án sinh viên được yêu cầu cho ra một sản phẩm cụ thể.

3. Cơ sở lý thuyết của phương pháp dạy học theo dự án

Dạy học theo dự án là kết quả của nhiều nghiên cứu truyền thống, đặc biệt là nghiên cứu của các nhà khoa học phương Tây:

John Dewey (1859-1952): nhà tâm lý học và triết học người Mỹ, ông là người khởi xướng các phương pháp dạy học tích cực đặc biệt là phương pháp tiếp cận dự án. Theo ông, cá nhân tự tìm cách phát triển một cách tự nhiên và tìm cách đạt được thành tích cá nhân ở một mức độ cao: nhà trường phải cung cấp các phương tiện để họ thực hiện được điều đó. Học thuyết nổi tiếng của ông là học bằng việc làm (learning by doing), học bằng cách làm chứ không phải bằng cách lắng nghe như trong sư phạm truyền thống, học sinh phải hành động, xây dựng các dự án, thực hiện dự án đúng kỳ hạn, rút kinh nghiệm, và học cách trình bày lại dự án.

Ovid Decroly (1871-1973): bác sĩ, nhà tâm lý học và nhà sư phạm người Bỉ, ông cho rằng lợi ích của trẻ đôn bầy tốt nhất cho phát triển của chính nó. Ông đặc biệt chú trọng đến khía cạnh tình cảm của trẻ em và những vấn đề chúng quan tâm để qua đó tăng cường động cơ học tập của và làm cho việc học tập của chúng có ý nghĩa. Ông cũng cho rằng kiến thức được tích hợp khi các trẻ con tự mình phát hiện và diễn đạt.

Celestin Freinet (1896-1966): Theo giáo viên này, làm cho học sinh tích cực là quan trọng nhất. Ông đã phát triển một hệ thống dựa trên ba yếu tố:

- lớp học được tổ chức như một hợp tác xã;
- các kiến thức được xây dựng dựa trên những dự án hay những nghiên cứu;
- trường sản xuất và phổ biến các công cụ làm việc riêng của mình (ví dụ như các tờ báo của trường).

Song song với các tác giả cổ động các phương pháp hoạt động, các nhà nghiên cứu tâm lý như Jean Piaget sẽ góp phần tăng cường cơ sở lý thuyết của giảng dạy theo dự án. Ông cho rằng "kiến thức" được xây dựng bởi các cá nhân thông qua các hoạt động mà họ thực hiện trên các đối tượng.

4. Tác dụng của phương pháp dạy học theo dự án

- Người học tiếp thu kiến thức mới một cách dễ dàng và khó quên

Trong khi tìm hiểu, tập hợp rồi chọn lọc các thông tin theo yêu cầu của dự án, do phải đọc đi đọc lại nhiều lần, người học sẽ nhớ lâu và làm chủ kiến thức, phát huy được tính tự chủ và độc lập trong công việc, có trách nhiệm trong việc làm giàu kiến thức của chính mình.

- Thúc đẩy việc học đi đôi với hành

Dạy học dựa trên dự án là tạo cơ hội cho người học được áp dụng những kiến thức đã học vào thực tế cuộc sống. Trước tiên là chia sẻ cho những người cùng nhóm, sau đó có thể trình bày trước nhiều nhóm khác, người học tự xây dựng đề cương dự án, trình bày với giáo viên hướng dẫn để được hỗ trợ hoặc hướng dẫn thêm. Trong quá trình này, người học cũng được rèn luyện kỹ năng đàm phán trong công việc.

- Củng cố phương pháp học tập theo nhóm

Các thành viên cùng làm việc nhóm phải biết tổ chức phân công, chia sẻ, công việc, học hỏi lẫn nhau, hỗ trợ cho nhau, tăng cường đoàn kết, tăng cường tính kỷ luật, có trách nhiệm với nhau.

- Nâng cao kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin

Trong khi thực hiện dự án, người học buộc phải sử dụng vi tính, Internet để truy cập thông tin và xử lý thông tin cũng như sử dụng các công cụ hỗ trợ để hoàn thiện sản phẩm trình bày lại trước tập thể và người hướng dẫn

- Rèn luyện khả năng thuyết trình trước đám đông

Việc này phải được thực hiện nhiều lần để hoàn thiện sản phẩm: người học phải trình bày kiến thức mình tích lũy được trước các nhóm, từng người sẽ dần quen các kỹ thuật nói trước công chúng, ngôn ngữ nói nhờ vậy được dịp tôi luyện.

5. Những dự án khả thi trong thực hiện dạy học theo dự án môn tiếng Pháp

Theo Michel Boiron, trong số chuyên khảo của *Le français dans le monde* dành cho đổi mới phương pháp dạy học tiếng Pháp, có thể :

- **Tổ chức các hoạt động tham quan bằng tiếng Pháp** (ràp chiếu phim, nhà hát, triển lãm, bảo tàng, vv.), đi dã ngoại, đi thực tế (ví dụ, theo các tuyến đường khám phá nơi để sinh sống của các nhà văn hay tìm các địa điểm được mô tả trong cuốn tiểu thuyết hay trong sách giáo khoa), gặp gỡ các người Pháp sinh sống cùng một thành phố (confectioners, thợ làm bánh, nhà hàng, lái xe taxi, vv.), các cuộc họp của các nhà văn, người kể chuyện, các nghệ sĩ ...

- **Đề xuất trao đổi: trao đổi giữa các lớp học, giao tiếp bằng tiếng Pháp** thông qua Internet với các lớp khác trên thế giới, kết nghĩa với một lớp học Pháp, hay lớp ở châu Phi nói tiếng Pháp hoặc Canada ...

- **Tổ chức một bữa tiệc bằng tiếng Pháp**, một cuộc gặp gỡ ẩm thực - bánh kẹo, pho mát, vv.

- **Xây dựng các tài liệu thực tế**: một trang web, phiên bản tiếng Pháp ca ta lô của một bảo tàng của thành phố, đề xuất với văn phòng du lịch thành phố để lưu hành các trang web thành phố bằng tiếng Pháp trên Internet, viết và xuất bản một tờ báo, vv.

- **Tham gia các cuộc thi**

6. Một dự án thí điểm

Dưới đây là một dự án đã được các giảng viên khoa Pháp Đà Nẵng, Huế, Hà Nội cùng xây dựng với mong muốn trao đổi kinh nghiệm hướng dẫn sinh viên thực hiện dự án và trong tương lai mở rộng thành các dự án giao lưu trao đổi sinh viên giữa khoa Pháp Đại học ngoại ngữ Đà Nẵng và Khoa Pháp của các trường bạn.

Tiêu đề dự án:

Nâng cao kỹ năng giao tiếp và chuyên môn cho sinh viên qua hoạt động tham quan các điểm du lịch.

Le Viet Dung, Nguyen Thi Thanh Thanh, Nguyen Thai Trung
(ĐẠI HỌC NGOẠI NGỮ – ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG)

Le Xuan Thang, Dang Thi Thanh Thuy
(ĐẠI HỌC NGOẠI NGỮ – ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI)

Phan Thi Kim Lien
(ĐẠI HỌC NGOẠI NGỮ – ĐẠI HỌC HUẾ)

6.1 Đặt vấn đề:

- Các hoạt động học tập của sinh viên chỉ giới hạn trong trường.
- Sinh viên thiếu thực tế, thiếu tính tự chủ và tinh thần hợp tác trong học tập, thiếu kiến thức văn hóa.

Nhu cầu:

- Được thực hành các kỹ năng giao tiếp.
- Được làm quen với công việc thực tế (trong lĩnh vực du lịch): tiếp xúc với các chuyên gia, thực địa, tìm hiểu văn hóa...

Thuận lợi:

- Có nhiều điểm tham quan du lịch gần thành phố.
- Được sự giúp đỡ của các chuyên gia du lịch địa phương(các nhà tuyển dụng, các hướng dẫn viên du lịch)

Mục đích:

- Hoàn thiện kỹ năng giao tiếp.
- Giúp hòa nhập nghề nghiệp.

Mục tiêu:

- **giao tiếp:** Giới thiệu một điểm du lịch.
- **văn hóa:** Tăng cường kiến thức văn hóa qua tham quan các điểm du lịch.
- **chuyên môn nghề nghiệp:** tăng cường kỹ năng làm việc nhóm (tổ chức làm việc nhóm, phân công công việc, thu thập thông tin, xử lý thông tin....)

6.2 Kế hoạch thực hiện:

- Tiếp xúc với các đối tác (gặp người chịu trách nhiệm tại điểm tham quan, hướng dẫn viên nói tiếng Pháp) và trình bày dự án (mục tiêu, thời gian...)
- Tiến hành tham quan thăm dò có hướng dẫn viên nói tiếng Pháp đi kèm(khám phá điểm tham quan, lấy tài liệu tại chỗ, ghi chép, chụp hình, quay phim...)
- Chia nhóm, phân công công việc nhóm
- Tìm tài liệu thêm , soạn bài thuyết trình trên giấy
- Trình bày bài thuyết trình tại chỗ
- Đánh giá lẫn nhau (theo phiếu đánh giá sẽ soạn thảo) và mời chuyên gia (đánh giá theo phiếu đánh giá sẽ soạn thảo),
- Đánh giá của giáo viên hướng dẫn (việc tham gia dự án, tổ chức, tiến độ...)
- Tạo blog (hình chụp, thuyết minh, chú giải...)

6.3 Nhiệm vụ của các thành viên

- + Vai trò giảng viên : hướng dẫn, tổ chức, quan sát, điều phối, đánh giá...
- + Vai trò sinh viên: tác nhân thực hiện

6.4 Lịch thực hiện:

5 tuần (từ 1/11- 7/12)

Tuần 1	Tuần 2	Tuần 3	Tuần 4	Tuần 5
Giới thiệu-đàm phán để thực hiện dự án	Tham quan thăm dò-Tìm tài liệu tại chỗ.	Chia nhóm – Phân công công việc- Tìm tài liệu trên et Internet-Chuẩn bị thuyết trình	Báo cáo công việc-Trình bày bài thuyết trình- Đánh giá giữa các nhóm	Tạo blog trên Internet- Đánh giá của giáo viên-chuyên gia.

6.5 Kết quả ban đầu và triển vọng:

Dự án “Nâng cao kỹ năng giao tiếp và chuyên môn cho sinh viên qua hoạt động tham quan các điểm du lịch” được cụ thể hóa qua dự án “Tham quan Bảo tàng Chăm” tiến hành thực nghiệm tại Khoa Pháp - Đại học Ngoại Ngữ - Đại học Đà Nẵng và được tích cực hưởng ứng, tất cả sinh viên tham gia đều tỏ ý mong muốn được tiếp tục tham gia các dự án khác.

Ngoài ra dự án đã được báo cáo tại Hà Nội trong Xê mi na tiêu đề “Dạy học qua dự án” tháng 5-2010 đã được các đồng nghiệp trong khu vực và giáo sư Pierre – Alain MARTINEZ, Université Paris VIII góp ý chỉnh sửa.

Trong thời gian tới dự án sẽ được tiếp tục thực hiện và sẽ được sinh viên và giảng viên đánh giá đạt được hiệu quả cao hơn, đáp ứng được nhu cầu của người học và xã hội.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] ARPIN, Lucie, CAPRA, Louise. *L'apprentissage par projets* . Arpin, Lucia Capra, Louise. Chenelière / McGraw-Hill, 2000.
- [2] BORDALLO, Isabelle, GINESET, Jean-Paul. *Pour une pédagogie du projet* . Bordallo, Paris: Hachette, 1993.
- [3] BRU, Marc, NOT, Louis. *Où va la pédagogie du projet ?* Toulouse : Editions universitaires du sud, 1987.
- [4] LEBRUN, Michel. *Théorie et méthodes pédagogiques pour enseigner et apprendre : quelle place pour mes TIC dans l'éducation ?* Bruxelles : De Boeck Université, 2002.
- [5] POTEAUX, Nicole. *La pédagogie de projet*, Nicole. Juin 2001.
- [6] PERRENOUD, Philippe. *Apprendre à l'école à travers des projets : pourquoi ?* Faculté de psychologie et des sciences de l'éducation / Université de Genève, 1999.
- [7] http://www.franparler.org/fiches/projets_preparation.htm
- [8] http://www.franparler.org/fiches/projets_sommaire.htm
- [9] http://www.franparler.org/dossiers/projets_introduction
- [10] <http://www.aafv.org/Le-Musée-Cham>
- [11] http://www.vietnamanvoyages.com/guide_des_villes/danang/musée8Cham_Vietnamvoyagesdotcom.htm
- [12] http://www.vacanceo.com/albums_photos/fiche-album_23786.php